УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ **ОБРАЗАЦ 6.**

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ У СУБОТИЦИ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
- обавезна садржина - свака рубрика мора бити попуњена

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовао комисију: 27.02.2017. године, Наставно-научно веће Економског факултета у Суботици 2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. Проф. др Вера Зеленовић, ванредни професор, Финансије (Банкарство), 08.09.2013. године, Економски факултет у Суботици 2. Проф. др Иван Миленковић, ванредни професор, Финансије (Банкарство), 08.09.2013. године, Економски факултет у Суботици 3. Проф. др Ново Плакаловић, редовни професор, Финансије, 2001. година, Економски факултет Пале, Источно Сарајево
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Маја (Радмила) Дробњаковић 2. Датум рођења, општина, држава: 18.05.1986. године, Нови Сад, Република Србија
3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Економски факултет у Суботици, назив студијског програма завршених мастер академских студија: Финансије, банкарство и осигурање, стечени стручни назив: дипломирани економиста – мастер (2010. године) 4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2010. година, студијски програм: Економија, модул: Финансије
5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: 6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Развој модела за анализу каматних стопа у микрокредитном сектору у Србији

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона, и сл.

Увод

Први део: Концептуални оквир за анализу микрофинансијског сектора

1. Терминолошко и суштинско диференцирање појмова микрофинансирање и микрокредитирање
2. Микрофинансирање у функцији финансијске инклузије
3. Дефинисање најраспрострањенијих приступа микрофинансирању
4. Перцепција интерних и екстерних ризика у сектору микрофинансирања
5. Анализа јаза између финансијског и социјалног, као и културалног аспекта концепта микрофинансирања
6. Анализа законског окружења као предуслова за развој сектора микрофинансирања

Други део: Емпиријска анализа вишедимензионалног утицаја микрофинансијског сектора

1. Компаративна анализа процеса одобравања микрокредита: Босна и Херцеговина, Црна Гора и Србија
2. Компаративна анализа корелације између обима микрофинансирања и стопе запослености
3. Компаративна анализа корелације између обима микрофинансирања и износа бруто домаћег производа
4. Компаративна анализа корелације између обима микрофинансирања и индекса људског развоја

Трећи део: Емпиријска анализа микрофинансијског сектора на светском и регионалном нивоу

1. Компаративна анализа пресека стања микрофинансијског сектора у свету
2. Анализа микрофинансијског сектора у Босни и Херцеговини
3. Анализа микрофинансијског сектора у Црној Гори
4. Анализа микрофинансијског сектора у Србији

Четврти део: Предлог за развој одрживог модела микрофинансирања у Србији

1. Критичка анализа предности и недостатака, као и степена примењивости „бескаматног“ банкарства
2. Критичка анализа феномена „предаторства“ и експанзије злоупотреба у микрофинансијском сектору
3. Предлог мера за подстицање развоја концепта микрофинансирања у Србији
4. Тражење „златне средине“: предлог начина формирања и дефинисања висине активних каматних стопа у микрокредитном сектору

Закључак

Докторска дисертација садржи 250 страница, структурирана је у четири логично повезана поглавља, а свако поглавље је разложено на одређени број тачака и подтачака. У дисертацији су представљене 3 слике, 134 табеле, 55 графичких приказа, као и преглед 161 референце литературе.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом поглављу докторске дисертације кандидат Маја Дробњаковић дефинише концептуални оквир за анализу микрофинансијског сектора. Кандидат најпре полази од појмовног и контекстуалног разграничавања концепта микрофинансирања и микрокредитирања. Потом, кандидат анализира у којој мери микрофинансирање доприноси финансијској инклузији. Оно што је посебно значајно јесте то што кандидат на основу студиозне анализе коришћене литературе успева да сагледа постојање раскорака између финансијске одрживости и етичке компоненте концепта микрофинансирања. Јасно истичући да постоје бројни различити приступи микрофинансирању, кандидат у дисертацији издваја и представља три најраспрострањенија, а то су групно и индивидуално микрокредитирање, као и рурално банкарство. Посебна вредност овог дела анализе огледа се у томе што кандидат систематично представља контрадикторности резултата различитих истраживања о утицају избора методологије микрокредитирања на минимизирање ризика и трошкова. Такође, кандидат анализира динамику фиксних и варијабилних трошкова

кредитора и клијента, уводећи претпоставку о одређеној „вредности времена“, што је изузетно значајно за разумевање процеса дефинисања каматних стопа на микрокредите. У оквиру анализе начина перцепције интерних и екстерних ризика у сектору микрофинансирања, кандидат идентификује проблем „слепог“ преузимања методологија процене ризика које се примењују у банкарским институцијама од стране микрофинансијских организација, без уважавања одређених специфичности. У оквиру првог поглавља, кандидат врши и истраживање културалне димензије концепта микрофинансирања, те представља компаративну анализу кредитног понашања заједница патријархалног и матријархалног карактера. Кандидат овде анализира и парадокс „фенимизације дуга“, надовезујући се и на подтачку о финансијској инклузији. Напослетку, кандидат врши анализу постојеће законске регулативе о микрофинансирању у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији, као и природу законског ризика, те везу између степена регулисаности и висине стопе приноса.

У другом поглављу докторске дисертације кандидат Маја Дробњаковић врши емпиријску анализу утицаја обима микрофинансирања на одређене макроекономске, као и алтернативне показатеље развоја економије. Пре спроведене корелационе анализе, кандидат врши упоредну анализу процеса одобравања микрокредита у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији. У том контексту, кандидат врши анализу најфреквентнијих разлога подношења захтева за микрокредитирањем, просечне дужине времена неопходног за одобравање захтева за микрокредитирањем, као и најдоминантнијих разлога одбијања захтева за микрокредитирањем. Оно што је посебно значајно јесте чињеница да кандидат поново уводи концепт времена, а у циљу квалитетнијег разумевања пратећих ризика и трошкова који (ин)директно утичу на детерминисање каматних стопа на микрокредите. У оквиру статистичке анализе, кандидат најпре испитује корелацију између обима микрокредитирања и стопе запослености у трима анализираним државама. Кандидат у овом сегменту посвећује пажњу и анализи утицаја концепта микрофинансирања на подстицање самозапошљавања. Потом, кандидат врши и корелациону анализу између обима микрокредитирања и износа бруто домаћег производа у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији. Напослетку, кандидат врши и корелациону анализу између обима микрокредитирања и индекса људског развоја у поменутим државама, те повлачи значајну дистинкцију између кратког и дугог рока. У овом делу поглавља, кандидат доводи у питање постојаност и поузданост различитих методологија квантификовања људског развоја, те степен компарабилности база података о индексу људског развоја, као и индексу бруто националне среће. Позитивно је што кандидат разложно указује на потешкоће приликом израде регресионе анализе, образлажући ометајуће факторе приликом прикупљања неопходних података, те упућујући на могућност јављања проблема „привидне“ регресије.

У оквиру трећег поглавља докторске дисертације, кандидат Маја Дробњаковић врши анализу стања микрофинансијског сектора на глобалном нивоу, издвајајући две групације држава (земље у развоју и индустријализоване земље). Поменута анализа обухвата упоредни преглед укупног броја клијената микрофинансијских институција, броја оних најсиромашнијих међу њима, као и броја најсиромашнијих клијената који су женског пола (у периоду 2011-2014. године). Осим ове анализе, извршена је и компаративна анализа просечних износа микрокредита у појединим државама, као и анализа одређених регионалних диспаритета. У овом делу поглавља, кандидат је представио разлике у обухвату корисника микрофинансијских услуга, као и разлике у висини оперативних трошкова микрофинансијских институција у зависности од региона. У наставку анализе, кандидат указује на проблем непостојања децентрализације услуга микрофинансирања, изнова се враћајући на суштину финансијске инклузије. Позитивно је што кандидат успева да синтетизује различите подцелине дисертације, ради извођења свеобухватнијих закључака. Напослетку, извршена је анализа микрофинансијског сектора у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији. У оквиру поменуте анализе, кандидат врши детаљно истраживање о компонентама које утичу на одређивање висине каматних стопа на микрокредите, међу којима су издвојене кључне, а то су оперативни трошкови, трошкови финансирања, висина очекиваног губитка, као и висина очекиваног профита. Од осталих компоненти, кандидат анализира степен конкурентности микрофинансијског сектора у

трима анализираним државама путем Херфиндал-Хиршмановог индекса, различите дуалне мере ризика, кредитни рејтинг држава, кретање референтне каматне стопе, инфлационих очекивања, те режима монетарне политике. Посебна вредност овог дела дисертације јесте што кандидат излаже и став професора Асвата Дамодарана (релевантног из области корпоративних финансија) у вези методологије израчунавања ризика земље, а ког је кандидат директно контактирао путем електронске поште управо за потребе израде ове дисертације.

У оквиру четвртог поглавља докторске дисертације, кандидат Маја Дробњаковић износи предлог за развој одрживог модела концепта микрофинансирања у Србији. Најпре, кандидат врши критичку анализу предности и недостатака такозваног „бескаматног“ банкарства. Кандидат сажето анализира начин функционисања исламског банкарства у Босни и Херцеговини, а пише и о правним изазовима увођења исламског банкарства у Црној Гори и Србији. Надовезујући се на претходно, кандидат анализира повезаност између концепта микрофинансирања и идеологије неолиберализма. У том контексту, кандидат у анализу уводи и Лоренцову криву, која приказује неједнакост у расподели дохотка. Потом, кандидат врши критичку анализу феномена „предаторства“, указујући на опасност од јављања злоупотреба у сектору микрофинансирања. Оно што је посебно значајно напоменути јесте да се из дисертације уочава да је кандидата управо овај феномен и навео на истраживање о методологији дефинисања каматних стопа на микрокредите. Овај део дисертације нарочито је илустративан, из разлога навођења бројних примера малверзација у сегменту микрофинансирања. Када је у питању анализа микрофинансијских криза, кандидат предочава случај слабљења кредитне дисциплине у Босни и Херцеговини који се догодио 2009. године. Напослетку, кандидат као мере за афирмацију развоја модела микрофинансирања у Србији наводи израду и имплементацију законске регулативе о микрофинансирању, усвајање савремених комуникационих технологија и успостављање концепта мобилног микробанкарства, као и увођење адекватне методологије класификације клијената према степену изложености ризику. Такође, кандидат врши и анализу обима одобрених микрокредита по регионима у Србији, али и анализу по типу микрокредита, као и по полу корисника (за период 2011-2015. године). На крају поглавља, кандидат систематично представља начела за детеминисање каматних стопа на микрокредите, те дефинише три зоне распона теоријски пројектованих оптималних каматних стопа, по узору на већ постојећу методологију професора економије Мухамеда Јунуса, који је творац концепта микрофинансирања.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе Министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01. јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Вучковић, Б., Веселиновић, Б., Дробњаковић, М. (2016). Analysis of Profitability of Selected Agricultural Enterprises in the Autonomus Province of Vojvodina, Republic of Serbia, *Actual Problems of Economics*, *176* (2), 147-159.
2. Веселиновић, Б., Дробњаковић, М. (2015). Microcrediting in the service of the development of Serbian economy, *Економија – теорија и пракса*, *8* (3), 59-77.
3. Веселиновић, Б., Дробњаковић, М. (2014). Qualitative and quantitative analysis of micro and macro aspects of agricultural finance, *Економика пољопривреде*, *61* (3), 771-787.
4. Веселиновић, Б., Дробњаковић, М. (2014). Веза између независности Народне банке Србије и кретања инфлације, *Теме*, *38* (4), 1523-1539.
5. Дробњаковић, М. (2013). Stress-testing in banking, *Економика*, *59* (1), 253-260.
6. Дробњаковић, М. (2012). Растући значај руралног банкарства као канала финансирања пољопривреде, *Агроекономика*, *56*, 112-121.
7. Дробњаковић, М. (2012). Rural banking as a means of prevention of rural depopulation, *1. International Scientific Conference Population: Development / Crisis*, Факултет техничких наука Нови Сад, 168-179.
8. Дробњаковић, М. (2012). Социјално банкарство у Србији, *2. Социјални идентитет у условима кризе: проблеми и решења*, Факултет техничких наука Нови Сад, 99-107.
9. Дробњаковић, М. (2011). Банкарство Србије у окружењу које се мења, *1. Социјални идентитет у условима кризе: проблеми и решења*, Факултет техничких наука Нови Сад, 96-103.
10. Дробњаковић, М. (2011). Green banking, *1. CCEDEP - Climate Change, Economic Development, Enviromental and People Conference/International Scientific Conference*, Educons Univerzitet, Сремска Каменица, 111-122.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација под насловом **„Развој модела за анализу каматних стопа у микрокредитном сектору у Србији“** представља кохерентну истраживачку целину, која у сваком од поглавља садржи одговарајуће резултате истраживања и закључке.

У оквиру првог поглавља, кандидат на основу прегледа литературе закључује следеће: (1) у литератури постоје опречни ставови у вези дефиниције микрокредита (максимални износ, рок доспећа), (2) постоји индивидуална и друштвена неусаглашеност приликом одређивања „границе” сиромаштва, (3) обухват микрофинансијских институција може да варира у зависности од тога да ли се институција бави и пословима примања депозита или не, (4) неопходан је дужи временски период како би се сви потенцијални ефекти микрофинансирања на квалитет животног стандарда материјализовали у потпуности, (5) у литератури не постоји јединствен став о томе који фактори доминантно утичу на одрживост микрофинансијских институција, (6) малобројни су примери из праксе који потврђују истинску посвећеност микрофинансијских институција финансирању маргиналних групација, (7) у литератури не постоји јединствен став да нелистиране микрофинансијске институције сервисирају већи проценат клијената женског пола у односу на листиране, што може да инсинуира на већи степен комерцијализације микрофинансијских институција, (8) у литератури не постоји јединствен став који приступ микрофинансирању обезбеђује најниже трошкове и највишу профитабилност, (9) код групног (солидарног) микрофинасирања може да се јави проблем „бесплатног јахања”, (10) особе женског пола немају једнак приступ изворима финансирања као и особе мушког пола (у појединим државама, особе женског пола чак немају законско право отварања банковног рачуна), (11) вредност времена није једнака за кредитора и клијента, а повлачење ове дистинкције значајно је приликом калкулације фиксних и варијабилних трошкова, (12) не постоји адекватна методологија процене ризика у сектору микрофинансирања (примера ради, у литератури се наводе бројни примери погрешне процене кредитног ризика од стране микрофинансијских институција, те последично прецењивања/процењивања висине очекиваног губитка), (13) постоји извесна разлика у

сензитивности приватних и државних микрофинансијских институција на тржишне сигнале, (14) постоји одређен број истраживања која потврђују да клијенте женског пола карактерише нижи кредитни ризик, (15) у литератури не постоји јединствен став који фактори доминантно утичу на висину отплатне стопе, (16) у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији захтевани колатерал приликом одобравања микрокредита није значајно строжији у односу на колатерал који се захтева у случају класичних кредита, (17) у литератури не постоји јединствен став да ли је бета коефицијент микрофинансијског сектора виши од бета коефицијента банкарског сектора, (18) структура извора финансирања микрофинансијских и банкарских институција се разликују, (19) сектор микрофинансирања је у све већој мери изложен макроекономским утицајима, (20) међудржавни односи утичу на цену међународног финансирања, (21) приликом дефинисања каматних стопа на микрокредите, кредитори у њихову висину уграђују антиципирану, али и очекивану неантиципирану инфлацију, (22) резултати већине других истраживања потврђују да имплементација напредних информационих технологија утиче на снижавање оперативних трошкова, али да би требало правити разлику између кратког и дугог рока, (23) унапређење имовинских права не доприноси нужно побољшању позиције дужника, (24) у литератури не постоји јединствен став да ли присуство донатора у управним одборима микрофинансијских институција позитивно утиче на њихове финансијске перформансе, (25) репутациони ризик један је од кључних ризика са којима се суочавају микрофинансијске институције, (26) у одређеном броју случајева јавља се „парадокс утицаја" микрофинансирања (микрокредити одобрени клијентима женског пола доприносе побољшању положаја домаћинства, али не и положаја њих самих), (27) за разлику од Босне и Херцеговине и Црне Горе, у Србији не постоји законска регулатива која уређује област микрофинансирања.

У оквиру другог поглавља, резултати извршеног истраживања упућују на следеће: (1) доминантна два разлога подношења захтева за микрокредитирањем у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији су финансирање одређене пољопривредне активности или покретање сопственог пословања, (2) доминантна два разлога одбијања захтева за микрокредитирањем у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији су недостатак одговарајућег колатерала и непостојање редовних примања, (3) након извршене корелационе анализе између обима микрофинансирања и стопе запослености, од три анализиране државе једино је у Србији установљена позитивна веза, (4) након извршене корелационе анализе између обима микрофинансирања и износа бруто домаћег производа, од три анализиране државе је у Црној Гори и Србији установљена позитивна веза, (5) након извршене корелационе анализе између обима микрофинансирања и вредности индекса људског развоја, ни у једној од три анализиране државе није утврђена позитивна веза.

У оквиру трећег поглавља, кандидат на основу добијених резултата истраживања закључује следеће: (1) услуге микрофинансирања су заступљеније у земљама у развоју у односу на индустријализоване земље, (2) глобална финансијска криза из 2007. године је утицала на раст обима микрофинансирања, (3) проценат корисника микрофинансијских услуга је навиши у Азији, а најнижи у Европи, (4) у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији постоји децентрализација микрофинансијских услуга, али само у одређеној мери, (5) на микрофинансијском тржишту Босне и Херцеговине, Црне Горе и Србије изражена је висока концентрација, (6) микрофинансијски сектор Босне и Херцеговине, Црне Горе и Србије карактерише низак степен транспарентности, (7) поједине микрофинансијске институције одређене врсте трошкова неоправдано прикључују оперативним трошковима, те их последично преувеличавају, (8) процена трошкова микрофинансијских институција не би требало да се врши искључиво на основу броја спроведених трансакција, већ и на основу дужине времена потребног да се те трансакције изврше, (9) профитне микрофинансијске институције у Босни и Херцеговини остварују боље стопе профитабилности у односу на оне непрофитабилног карактера, (10), захтевана стопа приноса представља значајан чинилац приликом дефинисања каматних стопа на микрокредите, (11)

микрофинансијске институције у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији не баве се пословима примања депозита (ово се не односи на Opportunity Bank а.д. Нови Сад, која није класична микрофинансијска институција, већ је микрофинансијска банка), (12) ризик земље значајно утиче на дефинисање каматних стопа на микрокредите у Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији.

У оквиру четвртог поглавља, резултати истраживања указују на следеће: (1) бескаматно банкарство не постоји као такво, већ искључиво у форми исламског банкарства, (2) представа која је у медијима створена о концепту микрофинансирања је идеализована, (3) микрофинансирање може да има и негативан утицај, односно, да утиче на настајање „дуговних спирала", (4) у литератури се наводе бројни примери злоупотреба у сектору микрофинансирања („зеленашење"), (5) уколико се не поштују начела економије обима, микрофинансирање може да утиче на стварање такозване „киоск" економије, (6) у литератури се наводе бројни примери избијања микрофинансијских криза услед неконтролисаног одобравања микрокредита и слабљења кредитне дисциплине, (7) у Србији, највећи обим одобрених микрокредита је на подручју Шумадије и западне Србије.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Начин представљања, као и интерпретација резултата су оригинални и у складу са дефинисаним циљем и хипотезама истраживања. Емпиријској анализи претходи теоријско-методолошка анализа најзначајнијих постулата из области микрофинансирања.

У уводном делу дисертације, кандидат сумира искуства других докторанада из области микрофинансирања приликом избора методологије истраживања, анализирајући предности и недостатке истраживања конзервативног карактера. Такође, кандидат врши критичко преиспитивање релевантности дужине изабраног временског хоризонта за анализу, указујући на низ иностраних докторских дисертација која обухватају чак и значајно краћи период, најчешће из разлога немогућности приступа неопходним подацима. Позитивно је што кандидат критички анализира постојаност формираног узорка истраживања, истичући да предложени модел има ограничења и да није репрезентативан у највећој могућој мери. Кандидат то рационално објашњава чињеницом да у одређеним фазама истраживања није било могуће прикупити податке директно од анализираних микрокредитних институција, те да је било неминовно прибегавати подацима који се налазе у оквиру јавно доступних база. Такође, кандидат објашњава да се мањкавост ових података крије у томе што су у питању подаци који су се у овим базама затекли искључиво у тренутку истраживања, скрећући пажњу на то да су они касније надопуњавани и мењани, а што би последично утицало и на промену резултата истраживања. У том контексту, кандидат истиче своју намеру да у будућности добијене резултате истраживања ревидира и поново потврди.

Добијени резултати истраживања су јасно и концизно представљени у оквиру закључака теоријско-методолошке и емпиријске анализе, а систематизовани су и у оквиру закључака на крају докторске дисертације. Кандидат закључује да је могуће релативизовати значај оперативних трошкова приликом дефинисања каматних стопа на микрокредите, али истовремено указује на то да су у анализу укључени и поједини фактори које је теже или чак немогуће прецизно квантификовати (попут очекивања), те да не би требало доносити коначне и дефинитивне закључке, већ да би донете закључке ипак требало схватити условно.

Научни допринос неког истраживања огледа се у дефинисању оквира за теоријску и емпиријску анализу на другачији начин, што је у овој докторској дисертацији учињено. Такође, научни допринос ове докторске дисертације огледа се у представљању опречних резултата бројних

иностраних истраживања из области микрофинансирања, те омогућавању стицања представе да није једноставан задатак доносити генерализоване закључке, већ да би закључивању требало приступити на индивидуалном нивоу. То је посебно изражено у оквиру првог поглавља. У оквиру другог поглавља, за корелациону и део регресионе анализе коришћене су познате статистичке методе, али кандидат ипак уноси одређену новину, те посебну пажњу посвећује анализи и коментарисању степена квалитета „сирових" података који су потом обрађивани путем статистичког програма SPSS 17.0. У трећем поглављу, научни допринос огледа се у израженој аналитичности приликом представљања фактора који утичу на одређивање каматних стопа на микрокредите. Такође, посебан допринос овог сегмента дисертације састоји се у предлагању методологије за обрачун ризика земље, који утиче на дефинисање очекиваног приноса, а који потом утиче на дефинисање висине каматне стопе на микрокредите. У оквиру четвртог поглавља, научни допринос огледа се у изношењу предлога мера за развој концепта микрофинансирања у Србији. Напослетку, ово истраживање може да допринесе ширењу базе референци на тему микрофинансирања, с обзиром на то да су истраживачки радови на поменуту тему изузетно слабо заступљени у домаћој литератури.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Дисертација садржи све битне елементе који се односе на структуру пријављеног истраживања, дефинисан предмет и циљ истраживања, као и постављене хипотезе истраживања.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Дисертација представља оригиналан допринос науци, с обзиром на то да је исход спроведеног истраживања конципирање модела детерминисања каматних стопа на микрокредите, који је потенцијално могуће примењивати у оквиру микрофинансијског сектора.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања?

X ПРЕДЛОГ

На основу укупне оцене дисертације, Комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени), или
- да се докторска дисертација одбија

Полазећи од претходно предочених ставова, Комисија предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Суботици да прихвати позитивну оцену дисертације под насловом **„Развој модела за анализу каматних стопа у микрокредитном сектору у Србији"** и да кандидату Маји Дробњаковић **одобри јавну одбрану** докторске дисертације.

Комисија је дефинисала позитиван предлог на основу:

1. јасно дефинисаног предмета и циља истраживања,
2. логично постављеног и реализованог плана истраживања,
3. резултата у погледу потврђивања или одбацивања истраживачких хипотеза,
4. сегментарних и оригиналног научног доприноса у области: Финансије (Банкарство).

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____

Проф. др Вера Зеленовић, ванредни професор, Економски факултет у Суботици, Универзитета у Новом Саду

_____

Проф. др Иван Миленковић, ванредни професор, Економски факултет у Суботици, Универзитета у Новом Саду

_____

Проф. др Ново Плакаловић, редовни професор, Економски факултет Пале, Универзитета Источно Сарајево